

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Sípos Ágnes ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Héczei Fruzsina jogtanácsos által képviselt Budapest XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat (1126 Budapest, Böszörményi u. 23-25.) I.r. és Budapest XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (1126 Budapest, Böszörményi u. 23-25.) II.r. alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 12.UP.633.505/2005. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.638/2006/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében az I.r. alperes által 19., a felperes által 21. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II.r. alperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ezt meghaladóan a felperes és az I.r. alperes a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak - felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Ítéltábla - részben megváltoztatva az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító ítéletét - jogerős ítéletében megállapította: az I.r. alperes a felperes jóhírnevét annak elhallgatásával, hogy a felperes ellen indított büntetőeljárás nyomozást megszüntető határozattal zárult, megsértette. Kötelezte az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek

300.000 forint nem vagyoni kártérítést, illetve a Hegyvidék- a XII. Kerületi Polgárok Lapja című folyóirat következő számában az ítélet rendelkező részét tegye közzé. A keresetet ezt meghaladóan elutasító ítéletet helybenhagyta és úgy rendelkezett, hogy a peres felek az eljárási költségeiket maguk viselik. A felperest 15.000 forint kereseti és 15.000 forint fellebbezési illeték megtérítésére kötelezte, megállapítva, hogy a fennmaradó eljárási illetéket az állam viseli.

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint az I.r. alperes által kiadott Hegyvidék- a XII. Kerületi Polgárok Lapja című újság 2003. december 3-án „A múlt emlékeit ápolják az örmények” című cikkében az olvasókat a 2002. októberében megválasztott örmény kisebbségi önkormányzatról tájékoztatta. A cikk közölte az önkormányzat és a polgármesteri hivatal közötti, pénzügyi elszámolási vitával kapcsolatban elhangzott interpellációra az új elnök által adott választ, amely szerint: „Az előző testület elnökének van elszámolási problémája 154323 forinttal, a jelenlegi örmény önkormányzatnak semmilyen pénzügyi vitája nincs a polgármesteri hivatallal. Időközben dr. Mitnyan György polgármester felülvizsgálta a képviselő testület október 16-i döntését és 2003. október 29-én a kerület jegyzője feljelentést tett az I-XII. kerületi Ügyészségen. A Hegyvidéki Önkormányzat ezzel elismerte, hogy a pénzügyi hiány rendezése kizárólag rá és az előző elnökre tartozik.”

A felperes az örmény kisebbségi önkormányzat korábbi elnöke volt. A II.r. alperes 2003. október 29-én a Budapesti I. és XII. Kerületi Ügyészségen feljelentést tett a felperes ellen. A feljelentés szerint a 2002. évi önkormányzati választásokat követően a kisebbségi önkormányzatok elnökeivel történt egyeztetés során az elnökök elismerték elszámolási kötelezettségeiket és valamennyi kisebbségi önkormányzat elszámolt a bankszámlájáról felvett összegekkel. A Budapest XII. Kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat esetében 2002. november 5-én 370.523 forintos elszámolási kötelezettség állt fenn. Az Örmény Kisebbségi Önkormányzat 1998-2002. közötti elnöke, .. ezen összeget elfogadta, és 2002. december 22-én 216.200 forint összeggel el is számolt. A fennmaradó 154.323 forintról szóló pénzforgalmi kimutatást aláírásával igazoltan átvette, azonban erről az összegről szabályszerű bizonylatokkal elszámolni nem tudott. Az aljegyzővel és a Pénzügyi Költségvetési Osztállyal ezzel kapcsolatban történt személyes egyeztetések sem vezettek eredményre, a 154.323 forint esetében megfelelő bizonylatok leadására máig nem került sor, az elszámolás nem történt meg. A jelenleg is fennálló 154.323 forintos hiány, illetve annak keletkezése felveti az Örmény Kisebbségi Önkormányzat volt elnökének büntetőjogi felelősségét, ezért a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 171. § (2)

bekezdésében foglalt kötelezettség alapján tett feljelentést a II.r. alperes.

A feljelentés folytán megindult büntetőeljárásban a Budapesti I. és XII. Kerületi Ügyészség 2005. július 22-én kelt B.I.5412/2003/5. számú határozatával a sikkasztás vétsége miatt a felperes, mint gyanúsított elleni nyomozást a Be. 190. § (1) bekezdésének b) pontja alapján - mivel a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése és az eljárás folytatásától sem várható eredmény - megszüntette. A határozat jogerőre emelkedett.

A felperes kereseti álláspontja szerint az I.r. alperes azzal, hogy a büntetőeljárásnak a nyomozás megszüntetésével való befejezését az újságban nem ismertette, megsértette jóhírnevét, illetve jogsértő a cikknek az a kitétele is, amely szerint a felperesnek van elszámolási problémája 154.323 forinttal. A II.r. alperes pedig önmagában a feljelentéssel, illetve annak azon kitételeivel sértette a felperes jóhírnevét, amely szerint a felperes a 154.323 forintról szóló pénzforgalmi kimutatást átvette, azonban szabályszerű bizonylattal, bár ezen összeget elfogadta, elszámolni nem tudott és az egyeztetések sem vezettek eredményre.

A jogerős ítélet a II.r. alperes tekintetében megállapította, hogy a feljelentés megtételével önmagában nem sértette meg a felperes személyhez fűződő jogát, az a felperes javára személyiségvédelmi igényt nem alapozott meg. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság EBH 2002/624. számon közzétett eseti határozatára, amely szerint valamely hatósági eljárás kezdeményezése vagy büntető feljelentés megtétele személyhez fűződő jogot nem sért. Az érvényesített jog alapossága vagy alaptalansága csak a megindult eljárás keretében dönthető el. Annak ténye, hogy a felperessel szemben a nyomozati eljárást lefolytatták, alátámasztja a feljelentés megalapozottságát és a hivatali kötelezettség körébe tartozó feljelentés megtétele miatt személyiségi jogsértés sem állapítható meg.

Az I.r. alperes pedig, mint a lap kiadója, a feljelentés megtörténtének tényszerű közzétételével nem követett el jogsértést, bár a felperes személyét és a korábbi társadalmi megbecsültségét, feljelentésének hírül adása kétséget kizáróan hátrányosan érintette.

Az I.r. alperes terhére azonban a való tények elhallgatásával elkövetett jóhírnév sértést a Ptk. 78. § alapján a jogerős ítélet megállapította. Az indokolás szerint a hiteles tájékoztatás keretében nem csak az eljárás megindítására, hanem az eljárás befejezésére, annak eredményére vonatkozó tudósítás is beletartozik. A nyomozást megszüntető határozat elhallgatásával az I.r. alperes mulasztásos jogsértést követett el, mert elzárta a felperest attól a lehetőségtől, hogy mindazok, akik az I.r. alperes

által közzétett cikkből a felperes jóhírnevét hátrányosan érintő eljárásról tudomást szereztek, arról is értesüljenek, hogy a megindult eljárás a felperes számára kedvező eredménnyel zárult. Ennek közzététele a felperes jóhírneve megóvása végett indokolt és a közzététel elmulasztásával az I.r. alperes megsértette a felperes jóhírnevét. Ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont alapján az I.r. alperes terhére a jogsértést megállapította és a c) pont szerint kötelezte az I.r. alperest megfelelő elégtétel adására.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja, továbbá a Ptk. 339. § (1) bekezdése és a Ptk. 355. § (1) bekezdés alapján kötelezte az I.r. alperest a jogsértéssel okozati összefüggésben a felperesnek okozott nem vagyoni kár megtérítésére. A másodfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a megindított nyomozás a felperes egészségi állapotát megviselte és hátrányosan élte meg, hogy az ellene indított büntetőeljárás elterjedt híre következtében korábbi tekintélyét a környezetében elveszítette és annak visszaszerzésében akadályozta, hogy az I.r. alperes a nyomozás megszüntetéséről az újságjában nem adott tájékoztatást. Az így elszenvedett nem vagyoni hátrány ellensúlyozására a jogerős ítélet a felperes által követelt 500.000 Ft-tal szemben 300.000 forint kártérítést tartott arányban állónak.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet keresetet elutasító rendelkezésének hatályon kívül helyezését és keresetének megfelelő ítélet meghozatalát kérte. A felperes felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet eljárási és anyagi jogszabálysértéssel utasította el a meghaladó keresetét. Az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a büntetőfeljelentés alapjául szolgáló tények, tehát az elszámolási hiány és az elszámolatlanok a valóságnak megfelelt. Ezt az alperesek nem bizonyították. Ezért önmagában az a körülmény, hogy a II.r. alperes a valótlán tényekre alapítottan a felperest feljelentette és e valótlán tény az I.r. alperes az újságban közölte, sértette a felperes jóhírnevét. Állította, hogy a jogerős ítélet a Legfelsőbb Bíróság határozatát tévesen értelmezte, mert a feljelentés csak akkor nem sért személyhez fűződő jogot, ha való tényeken alapul. Az alperesek azonban a feljelentés alapjául szolgáló tények valóságát nem bizonyították és ezt a büntetőeljárás adatai sem támasztották alá. A bizonyítatlanság pedig az alperesek terhére esik. Kifogásolta az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos megállapításait, állítva, hogy az elszámolási hiány fennállására vonatkozóan az elsőfokú bíróság szakértelem hiányában szakértői vizsgálat nélkül megállapításokat nem tehetett volna, illetve nem volt joga arra, hogy a büntetőeljárás adatait a büntető határozattól eltérően értékelje. Utalt arra, hogy a II.r. alperes részéről a feljelentés megtétele logikátlan, ésszerűtlen, a tények által kellően meg nem alapozott volt, ezért önmagában jogsértő a feljelentés és mint ilyen a BH 2002/352., illetve a BH 2004/357.

szám alatt közzétett eseti döntések szerint is sérti a személyhez fűződő jogot.

Az I.r. alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet terhére szóló rendelkezéseinek a hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének a teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a PK. 14. számú állásfoglalás megfelelő alkalmazásával állapította meg, hogy az I.r. alperes nem követett el jogsértést azáltal, hogy a büntetőeljárás eredményéről az újságban nem tudósított, mert a felperes azt nem kérte. Ezért az elhallgatással való jogsértés az I.r. alperes terhére nem állapítható meg. Miután az I.r. alperes terhére jogsértés hiányában jogellenes magatartás sem állapítható meg, az I.r. alperes kártérítésben marasztalása is jogszabálysértő volt.

A felperes az I.r. alperes felülvizsgálati kérelme tekintetében, míg az alperesek a felperes felülvizsgálati kérelme vonatkozásában kérték a jogerős ítélet hatályban való fenntartását.

A felülvizsgálati kérelmek az alábbiak szerint alaptalanok.

A jogerős ítélet a kereset elbírálása szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a II.r. alperes terhére a feljelentés ténye, illetve a feljelentés tartalma miatt, továbbá az I.r. alperes terhére a feljelentés tényének a nyilvánosságra hozatala miatt jogsértés nem állapítható meg.

Mind a feljelentésnek, mind az erről tudósító sajtóközleménynek a tényállítása annyi volt, hogy a II.r. alperes álláspontja szerint a felperes az elszámolási kötelezettséggel átvett pénzből 154.323 forinttal nem számolt el, azaz elszámolási vita áll fenn a felek között. A valóság bizonyításának is kizárólag e tény, vagyis az elszámolási vita fennállása tekintetében van helye. Az a tény, hogy a felperes elszámolási kötelezettséggel tartozik a II.r. alperessel szemben, továbbá, hogy a II.r. alperes 154.323 forintos elszámolatlan hiányt állított és az, hogy a fenti összeg elszámolására vonatkozó felszólítások és egyeztetések nem vezettek eredményre, a valóságnak megfelelt. A büntetőfeljelentés mellékletét képező iratok ezeket bizonyítják. Helyesen állapította meg ezért a jogerős ítélet, hogy nem a személyiségvédelmi perre tartozó kérdés annak elbírálása, hogy ténylegesen fennállt-e a felperes terhére rótt hiány. A büntetőeljárásra, illetve esetleg az elszámolás iránti polgári perre tartozó kérdés, hogy a hiány fennállt-e, és terhelte-e a felperest további elszámolási kötelezettség vagy esetleg az elszámolásból eredően megtérítési kötelezettség.

A II.r. alperes tehát az elszámolási vita következtében kialakított jogi álláspontjának megfelelően tette meg büntető feljelentését, amellyel attól függetlenül nem sértette meg a felperes jóhírnevét, hogy a büntetőeljárás nem vezetett a felperes elmarasztalására.

Téves továbbá a felperesnek az az álláspontja is, hogy a II.r. alperes azért követett el jogsértést, mert - bár szakapparátussal rendelkezik - logikátlanul, indokolatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a felperest elszámolási hiány terheli és ezért tette meg a büntető feljelentést. A nyomozást megszüntető határozatban az ügyészség nem állapította meg egyértelműen, hogy a feljelentő tényállításai valótlank voltak. A határozat arra a következtetésre jutott, hogy az elszámolási hiány ténye egyértelműen nem állapítható meg. Ebből nem lehet olyan következtetést levonni - és ezt a felperes kifejezetten nem is állította - hogy a II.r. alperes jobb tudomása ellenére vagy szándékosan valótlank állította a felperest terhelő elszámolási kötelezettség fennállását és az elszámolási hiányt. Így ez okból sem állapítható meg, hogy a feljelentés alapjául szolgáló tény kifejezetten valótlank volt, ami a II.r. alperes polgári jogi felelősségét megalapozná.

Ezért a jogerős ítélet a II.r. alperessel szemben a keresetet jogszabálysértés nélkül utasította el és ugyancsak nem jogszabálysértő az I.r. alperessel szemben a meghaladó keresetet elutasító jogerős ítélet sem. Az I.r. alperes ugyanis a valóságnak megfelelően tudósított arról, hogy a felperesnek elszámolási vitája volt a polgármesteri hivatallal és emiatt tettek a felperessel szemben feljelentést.

Helyes ugyanakkor a jogerős ítéletnek az az álláspontja, hogy az I.r. alperes, mint lapkiadó, jogsértést követett el azáltal, hogy a büntetőeljárás eredményéről a közvéleményt nem tájékoztatta.

A PK. 14.sz. állásfoglalás III. pontja szerint, ha a büntetőeljárás nem vezet elmarasztalásra, a sajtószerv az érintett személy kívánságára köteles az olvasókat erről is tudósítani. Az erre vonatkozó igény a Ptk. 78. és 84. §-ai alapján érvényesíthető.

A sajtó általában kívülállóként tudósít egy büntetőeljárás megindulásáról, illetve a büntetőeljárás lefolytatásáról, annak tartalmáról, így általában nem érintett magában az eljárásban. Esetenként nem is szerez tudomást arról, hogy a büntetőeljárás befejeződött. Ezért az érintett személy kérelme alapján van lehetőség a büntetőeljárás befejezéséről tájékoztatni.

Az I.r. alperes Önkormányzat azonban közvetlenül érdekelt a Polgármesteri Hivatal II.r. alperes által megindított büntetőeljárás kimenetelében és a szoros közjogi kapcsolat folytán

nyilvánvalóan tudomást is szerzett arról, hogy a Polgármesteri Hivatal által kezdeményezett büntetőeljárás nem vezetett a felperes elmarasztalására. Nem lett volna ezért akadálya annak, hogy erről a per megindulását megelőzően a helyi közvéleményt, a lap olvasóit tájékoztassa, de legalábbis fel kellett volna hívnia a felperest: igényli-e, hogy a büntetőeljárás befejeződéséről is tudósítson. Ezt az I.r. alperes elmulasztotta.

Mindezekről függetlenül a PK. 14.sz. állásfoglalásra azért sem hivatkozhat az I.r. alperes, mert a felperes az általa megindított jelen perben egyértelműen kifejezésre juttatta azt a kérelmét, hogy az elmarasztalása nélkül befejeződött büntetőeljárásról az I.r. alperes tájékoztassa a közvéleményt. Ezért a per indítását követően a felperes megismert kívánságának megfelelően az I.r. alperes köteles lett volna a büntetőeljárás eredményéről tudósítani. Ezt elmulasztotta, ezért helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy ezzel a magatartásával megsértette a felperesnek a Ptk. 78. §-ában védett jóhírnevét. A személyhez fűződő jog megsértése miatt a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont szerint alkalmazandó 339. § (1) bekezdés alapján az I.r. alperes terhére a jogellenes magatartás megállapítható, így erre hivatkozással a nem vagyoni kártérítés megítélése jogszabálysértőnek nem tekinthető. A nem vagyoni kár tekintetében egyéb jogszabálysértésre az I.r. alperes nem hivatkozott.

Mindezen indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. A felperes a II.r. alperes tekintetében pervesztessége miatt a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles a II.r. alperes jogi képviselétével felmerült felülvizsgálati eljárási költséget megtéríteni. A felperes és az I.r. alperes pernyertességének és pervesztességének aránya megközelítőleg azonos, illetve azonos az előlegezett felülvizsgálati eljárási költségük is, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján úgy rendelkezett, hogy a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viseljék.

A felperes a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási költséget megtéríteni. Az alperesek személyes illetékmentességet élveznek.

Budapest, 2008. március 19.

*Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás sk.
előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna sk. bíró*

Vné

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő